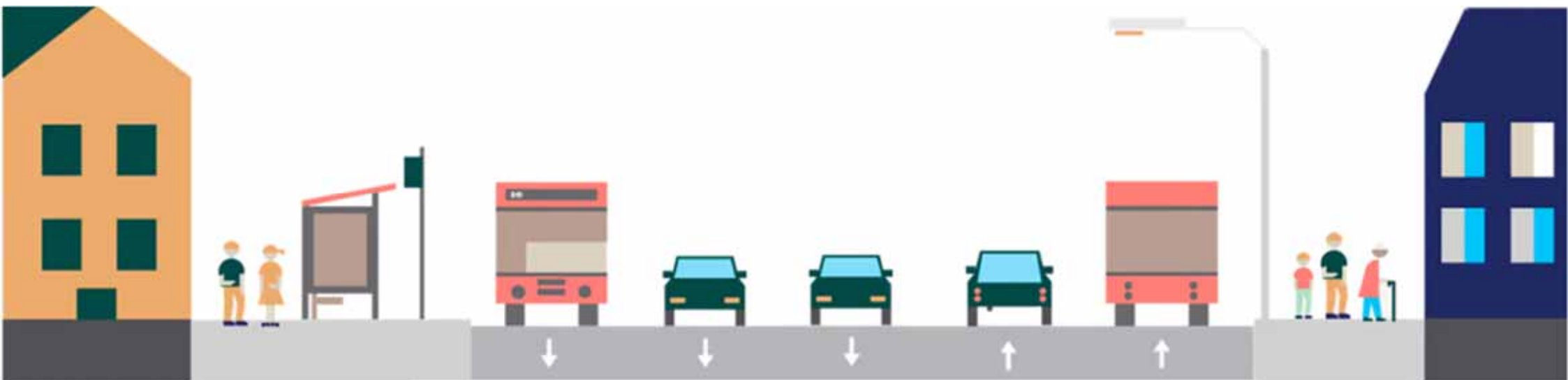

En unormal gatenormal

Kathrine Omnia Strøm

Utviklingssjef for bærekraftig byutvikling i COWI
Dosent ved Institutt for landskapsarkitektur på NMBU

Gammel gatenormal

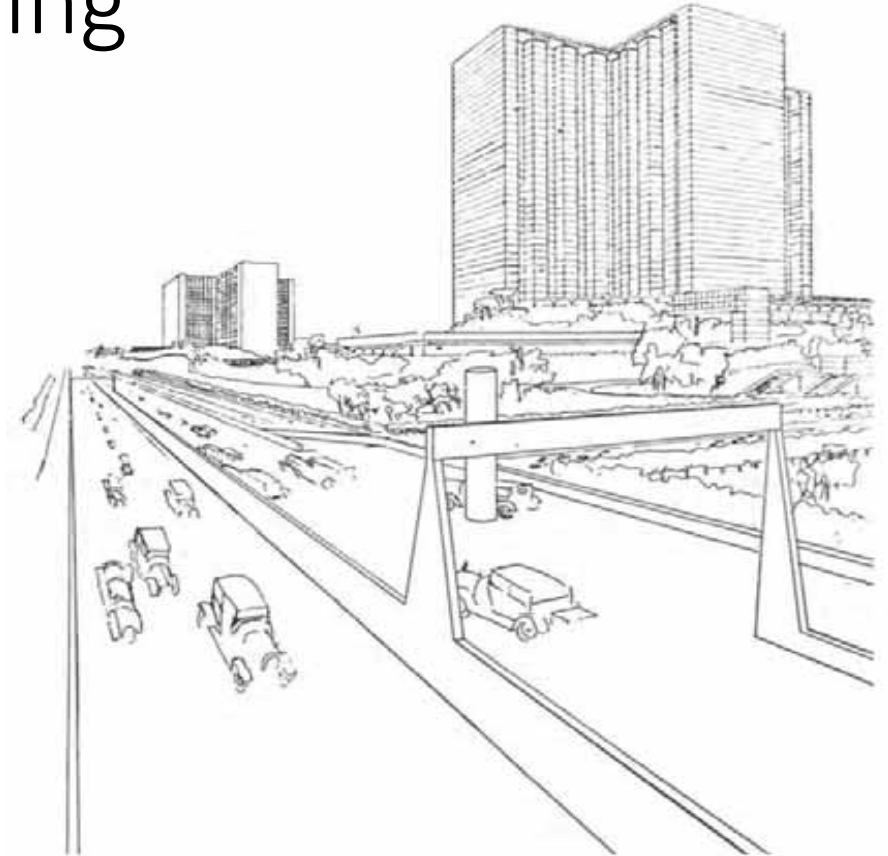
Ny gatenormal

Modernismens byplanlegging

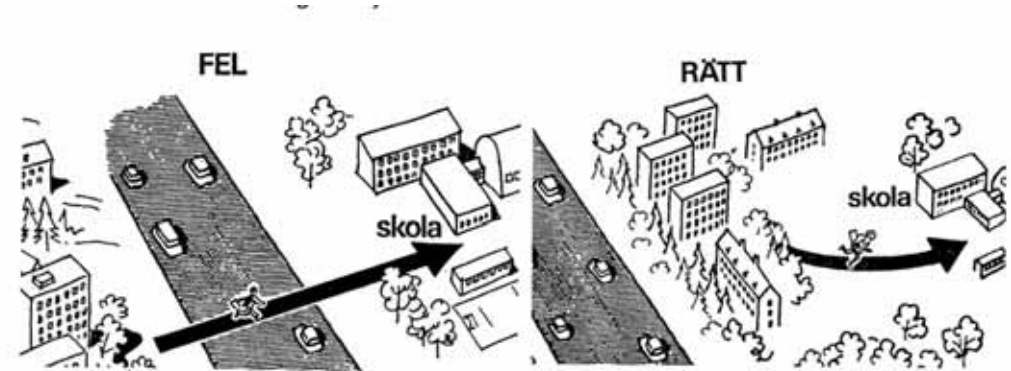
«A city made for speed is made for success»

– City of Tomorrow and Its Planning, Le Corbusier, 1924

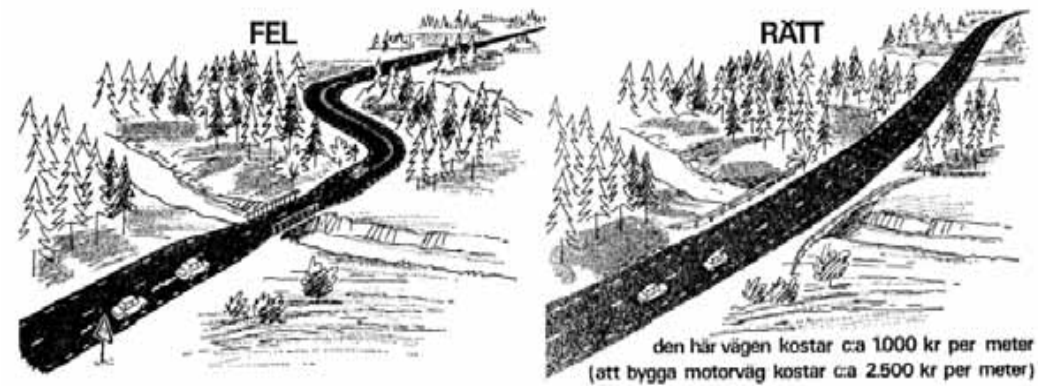
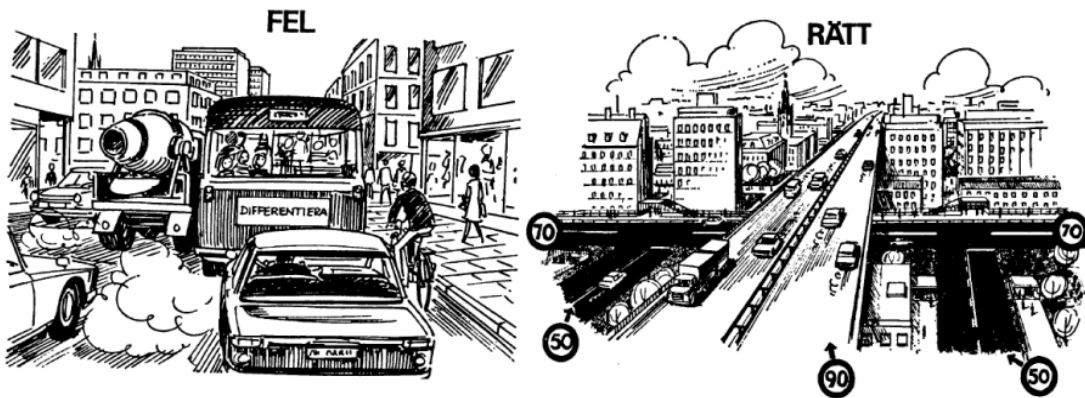

A perspective view of a modern city of three million inhabitants, 1922. (FLC)

SCAFT-prinsippene, 1970-tallet

Figur 6.1 Lokaliseringprincipen (Gunnarsson och Lindström, 1970, s. 61).

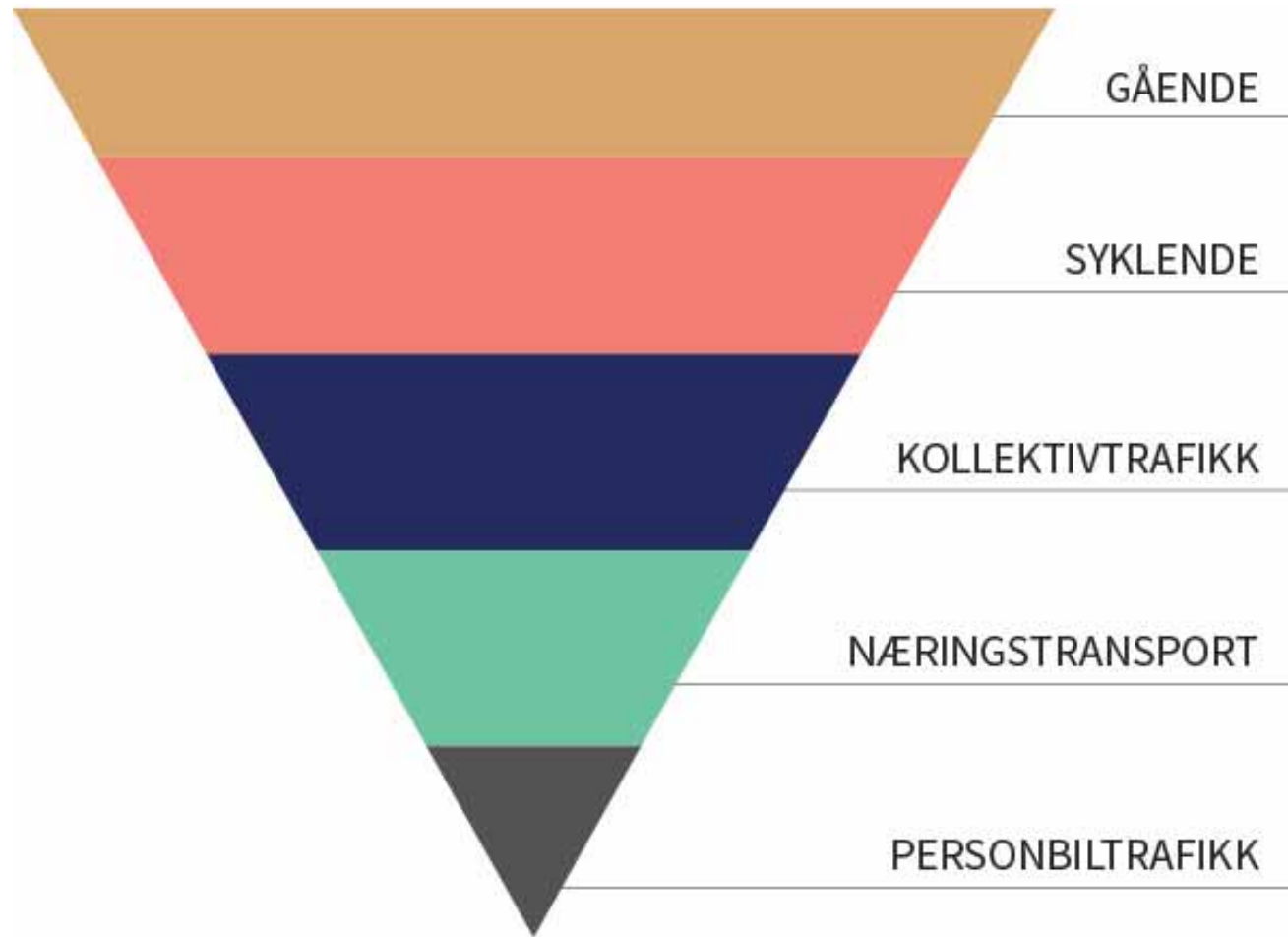

Bymiljøetatens ambisjoner

«...den mest moderne gatenormal i Europa, gitt det grønne skiftet, med mer fokus på **menesker, natur og miljø** heller enn fremkommelighet og trafikkavvikling for kjøretøy, og som kunne være et forbilde for byer i Norge og utlandet.»

– Terje Grytbakk, avdelingsdirektør BYM

Normalen gir ikke noe fasitsvar
– men krever en designprosess.

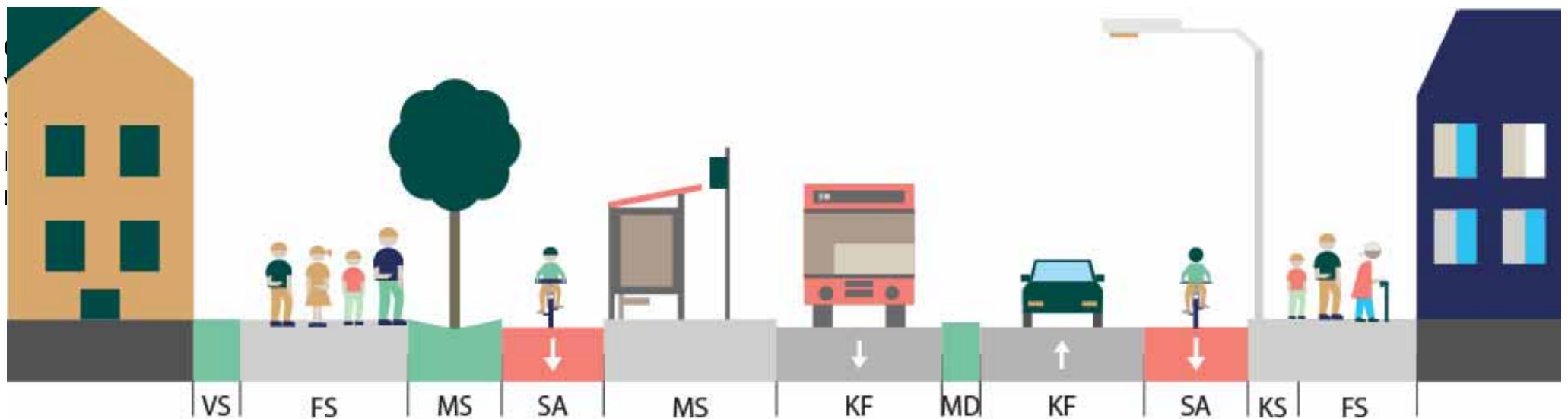
FIGUR 2-1 Parametere som vurderes i planlegging og prosjektering av gateinfrastrukturen.

Konvensjonelle normaler
=
LEGO med oppskriftsbok

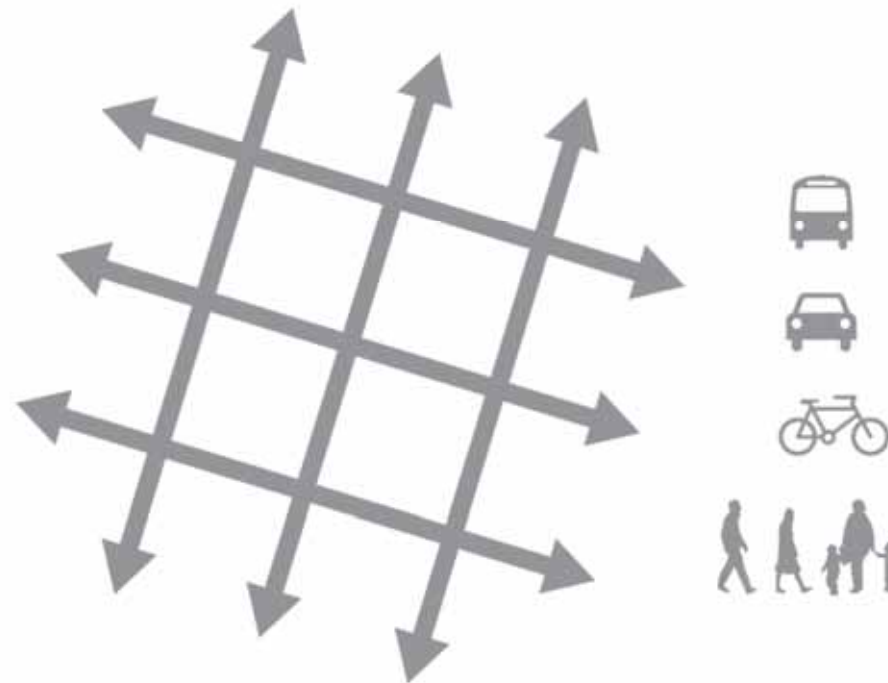
Oslo gatenormal
=
LEGO uten oppskriftsbok

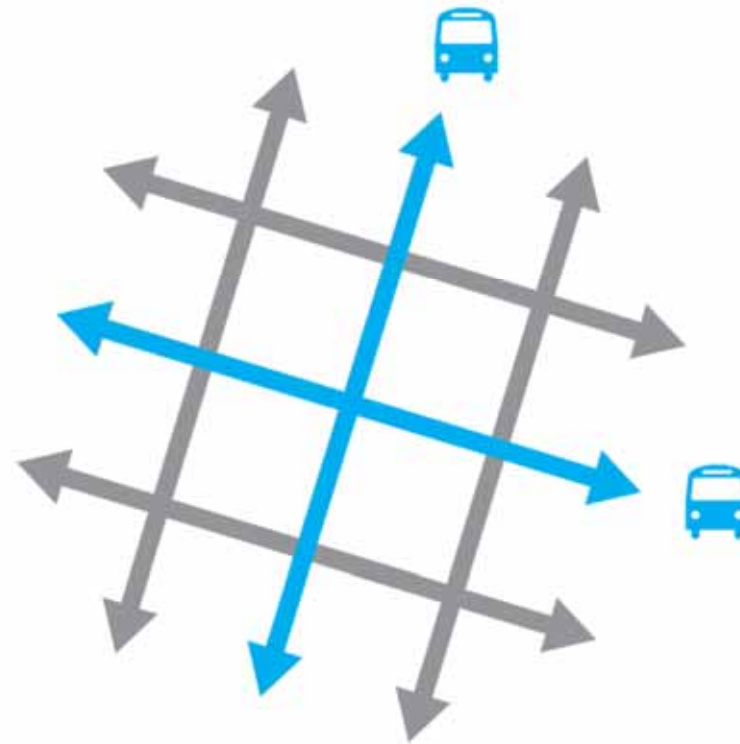
Utfordring med nok bredde til alle trafikantergrupper

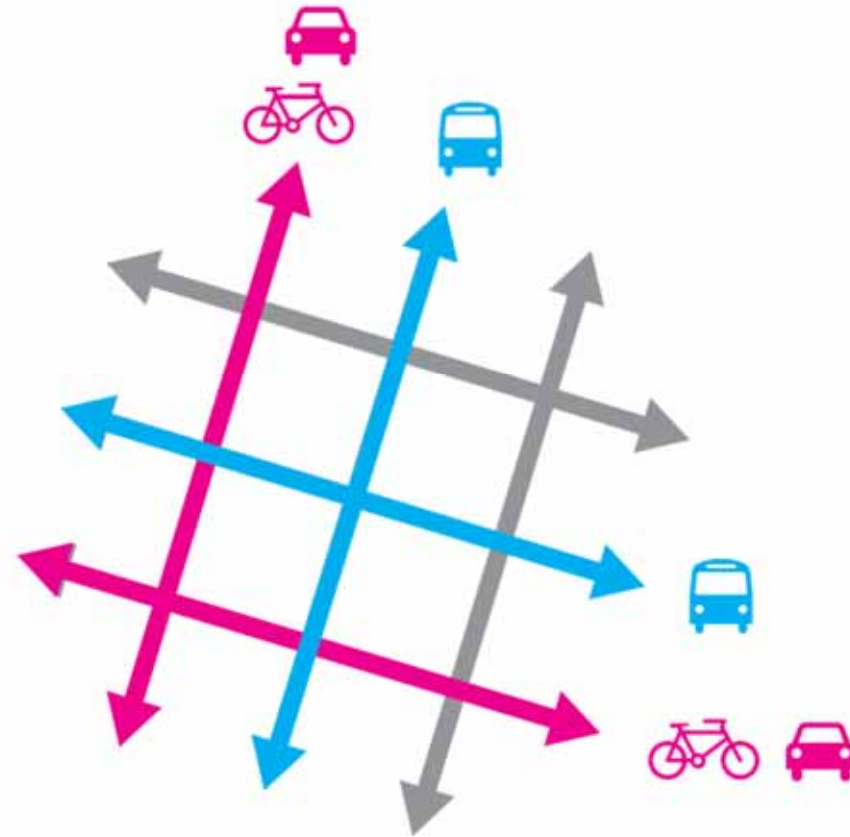
Prioritering av forskjellige funksjoner i parallelle gater

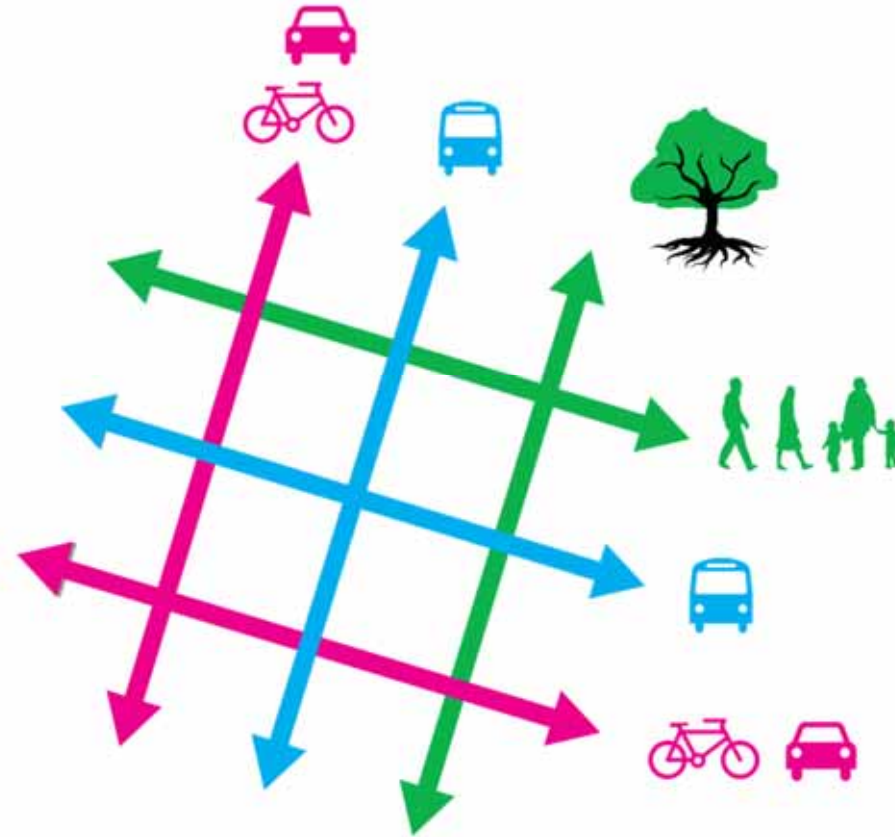
Bussgate

Bil- og sykkelgate

Grønn gate

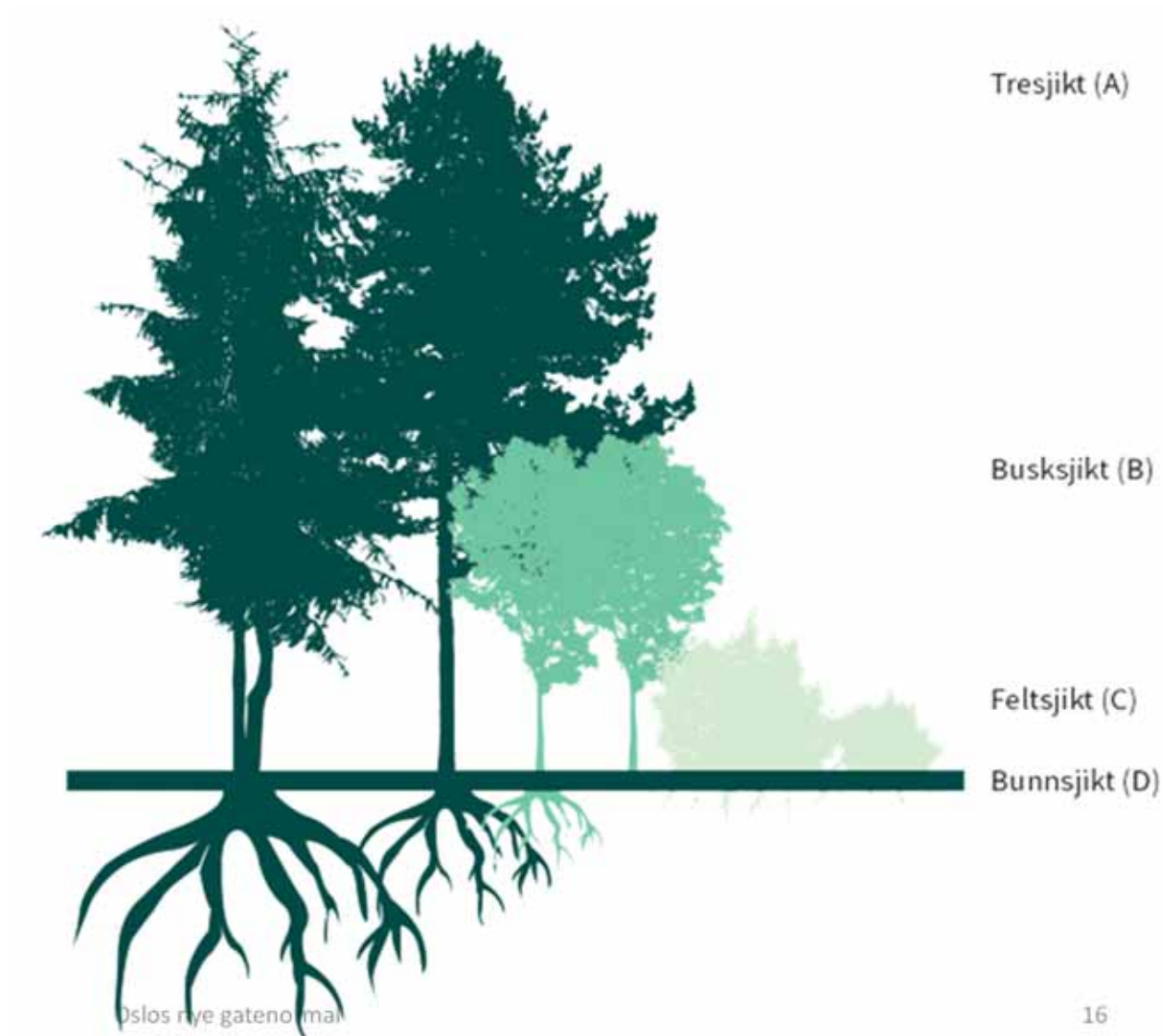
Biomangfold, trær og vann

- Vegetasjonens funksjon langs gater og veier:
 - **Løfter** det estetiske uttrykket, demper avrenning, regulerer temperatur, leverer økosystemtjenester
 - **Styrker**, beskytter og bevarer det biologiske mangfoldet

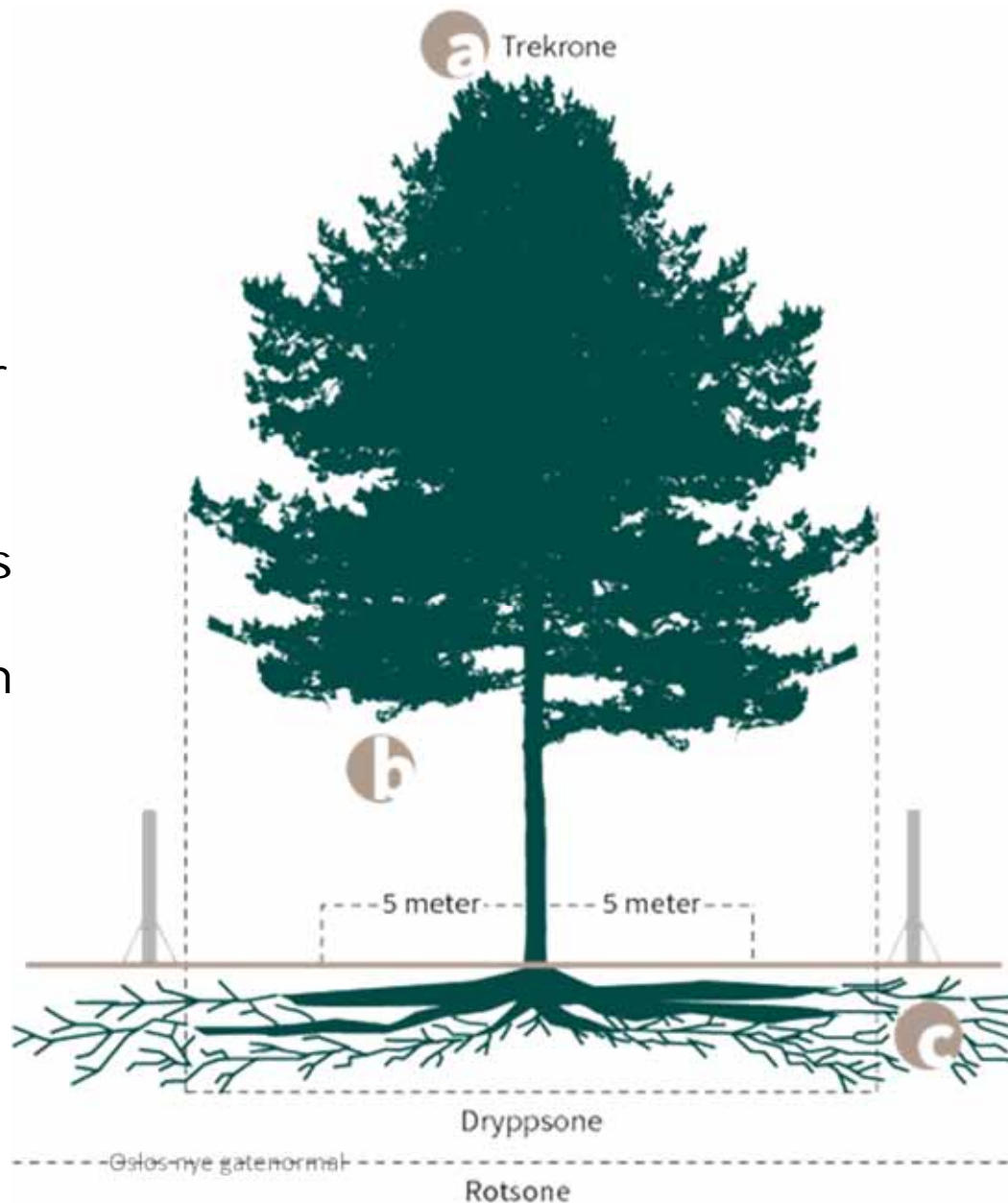
Stedegne arter

- › Det **bør** benyttes stedegne arter i ytre by.
- › Fremmede arter **bør** ikke benyttes
- › Unntak for indre by

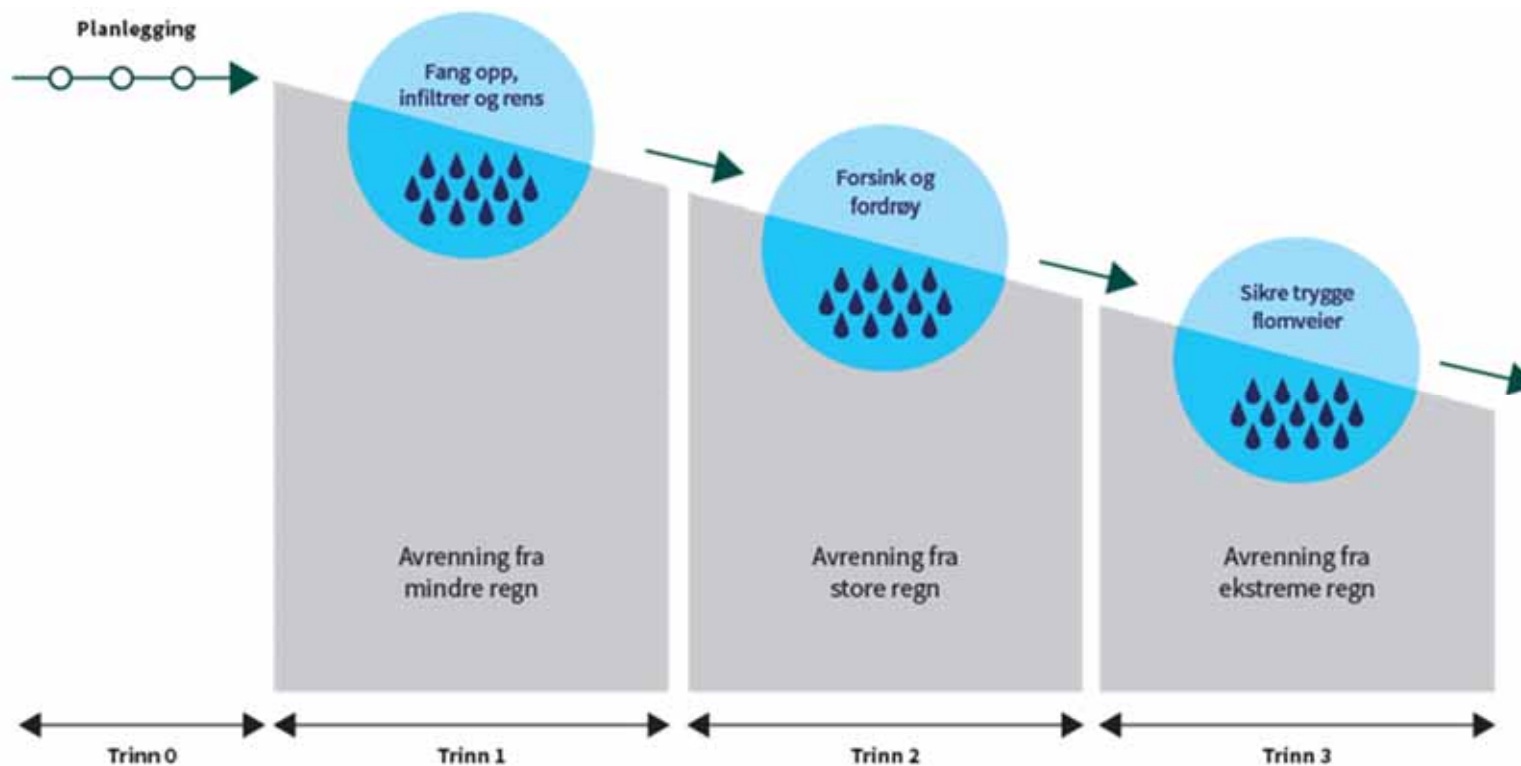

Trær

- › Eksisterende trær har en stor verdi for både omgivelser, vegetasjon og miljø
- › **Skal:** For hvert tre som felles på kommunens grunn, skal tilsvarende vegetasjonsvolum erstattes innenfor tiltaksgrensen.

Tre trinns strategien for overvannshåndtering

6.1.2 KRAV TIL HÅNDTERING AV OVERVANN I GATE

Utslipp til vassdrag eller aktiv overvannsledning skal reguleres både med hensyn på mengde og kvalitet. Gjeldende *Veileder for overvannshåndtering* skal følges.

SKAL Overvann skal brukes som ressurs, fordrøyes og ledes via infiltrasjonsløsning før det ledes til vassdrag.

SKAL Forurenset overvann skal renses for å nå vannforskriftens miljømål.

SKAL Overvannet skal håndteres på egen grunn i åpne løsninger der flerfunksjonelle blågrønne løsninger skal prioriteres.

SKAL Løsninger for overvann (også takvann) skal koordineres med ny og eksisterende infrastruktur over og under bakken, samt grønnstruktur og løsninger på naboeiendommer.

SKAL Gater skal utformes for trygg håndtering av flomvann.

BØR Overvann med ulik forurensningsgrad bør separeres der det er hensiktsmessig for å oppnå vannforskriftens miljømål.

6.1.3 LOKALE BLÅGRØNNE LØSNINGER

SKAL Overvann skal håndteres åpent og lokalt til vanning, infiltrasjon og fordrøyning for å redusere påslipp til ledningsnett og vassdrag.

SKAL For nye prosjekter gjelder kommunens blågrønne faktor (BGF Oslo).

BØR Blågrønne løsninger som kombinerer grøntstruktur og overvannshåndtering prioriteres. Tiltaket sørger for lokal magasinering, infiltrasjon og rensing av overvannet. Grøft er også en blågrønn løsning.

Blågrønn faktor for gater

- Skal blågrønn faktor for gaten tilhøre hele kvartalets BGF?
- Skal det være forskjellig krav til BGF i forskjellige gater ut i fra hvilken funksjon de har?
- Oslo kommune jobber med en egen BGF tilpasset gaterommer

Kantsteinsluk, Furnes

Bærum kommunes nye vei- og gatenormal

- Mange likheter med ny N100 (2021)
Veg- og gateutforming, Statens vegvesen

- Når byliv har høyest prioritet:
- Gågate
- Sykkelgate
- Kollektivgate
- Gatetun
- Sambruksområde (shared space)

Når framkommelighet er viktig:

- Høykapasitets gate
- Enveisregulert sykkelvei
- Sharrows
- Samleveier
- Adkomstveier

Kan areal til snøopplag kombineres med blågrønn rabatt og gatetrær?

- Hva med økt risiko for brøyteskader på trærne?
- Vil snøopplag i regnbed gjøre at tæla ligger lenger og infiltrasjonskapasiteten reduseres?
- Kan man brøyte fra fortau til rabett mellom fortau og kjørebane uten risiko for å bryte snøen ut i gata igjen?
- Vi trærne tåle å stå i regnbed med stor variasjon mellom vannmettet og tørr jord? Hva hvis gaten blir saltet?

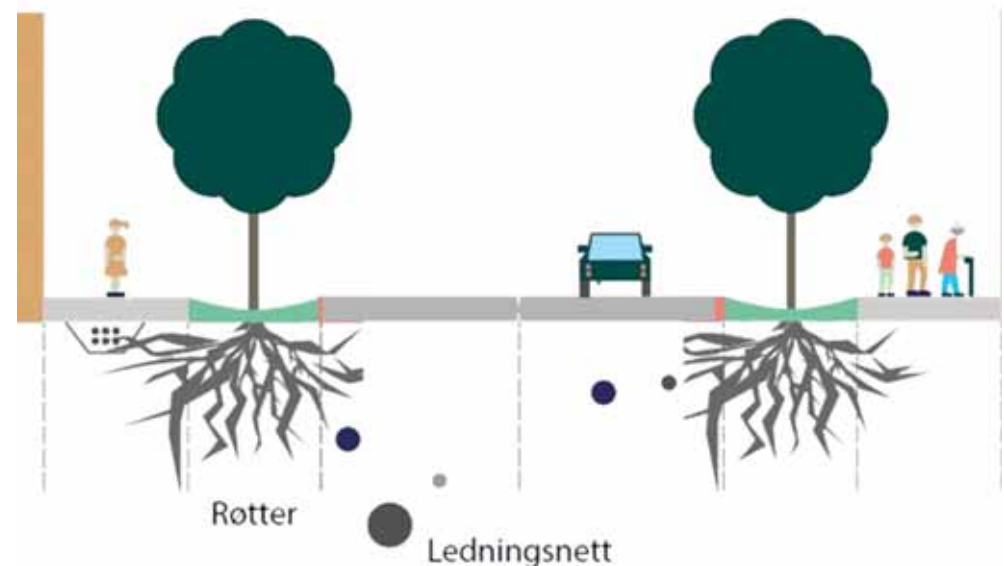
Hvilken vei bør tverrfallet på fortauet gå?

- Tradisjonell løsning: Snøopplag utenfor fortauet, fall på fortauet mot kjørebane = smeltevann på fortauet som fryser til is om natta.
- Alternativ løsning: Snøopplag i blågrønt areal mellom fortau og kjørebane, fall på både fortau og kjørebane inn mot den blågrønne rabatten.

Hva hvis utbyggerne ikke vil bruke verdifullt areal på snøopplag?

- kan utbygger selv bekoste gatevarme?
- Kan kommunen bekoste gatevarme?
- snørydding på fortau / gatevarme på fortau - håndteres i utbyggingsavtale?
- kan dette sikres i utbyggingsavtale?

Illustrasjonsfoto. Foto: Ole Åsheim